

Onderzoek Vleermuizen, huismus en gierzwaluw

Zandbergen 10, Rosmalen

NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau

Aalders Groenadvies

groen | natuur | landschap

Onderzoek Vleermuizen, huismus en gierzwaluw

Zandbergen 10, Rosmalen

Datum uitgave: maandag 6 november 2017

Auteur: Josine de Jongh

Kwaliteitscontrole: Jarno Beijck

Productie:	NatuurInclusief	Aalders Groenadvies
Adres:	Alexandrinalaan 7 7271 NN Borculo	Nassastraat 9 6882 BP Velp Gld.
Tel.:	+31 (0)545 286673	+31 (0)6 20 98 97 57
Mail:	info@natuurinclusief.nl	info@aaldersgroenadvies.nl
Web:	www.natuurinclusief.nl	www.aaldersgroenadvies.nl

In opdracht van :

Naam:	RB3 Planontwikkeling
Adres:	Koningstraat 32a 6511 LB Nijmegen
Tel.:	+31 (0)6 46 23 00 97
Mail:	info@rb3planontwikkeling.nl
Web:	www.rb3planontwikkeling.nl

NatuurInclusief en Aalders Groenadvies zijn niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van NatuurInclusief en Aaldersgroenadvies; opdrachtgever vrijwaart NatuurInclusief en Aalders Groenadvies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar worden gemaakt d.m.v. fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en NatuurInclusief en Aalders Groenadvies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
2 Onderzoekslocatie	6
2.1 Beschrijving onderzoekslocatie	6
2.2 Geplande ingreep	7
3 Onderzoeksmethode	8
3.1 Huismus	8
3.2 Gierzwaluw	8
3.3 Vleermuizen	8
3.4 Literatuurstudie	9
4 Huismus en gierzwaluw	10
4.1 Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	10
4.2 Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	10
5 Vleermuizen	11
5.1 Effecten	13
6. Conclusie + aanbeveling	14
Literatuur	15
Bijlage 1 Wetgeving	16

Samenvatting

De initiatiefnemer heeft het voornemen om de huidige bebouwing op het perceel te slopen en het gehele perceel te ontdoen van beplanting, waarna twee nieuwe woningen op het perceel worden gerealiseerd. In maart 2017 is door Econsultancy B.V. een quickscan flora en fauna uitgevoerd op Zandbergen 10 in Rosmalen. Uit deze quickscan is naar voren gekomen dat aanwezigheid van huismus, gierzwaluw en vleermuizen niet zijn uit te sluiten.

Naar aanleiding hiervan heeft Aalders Groenadvies in samenwerking met NatuurInclusief van RB3 Planontwikkeling opdracht gekregen voor het uitvoeren van aanvullend vleermuis-, huismus- en gierzwaluwonderzoek op het perceel aan Zandbergen 10 te Rosmalen.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat zowel van vleermuizen, huismus als gierzwaluw geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen. Ook is er geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute van vleermuizen aanwezig. Effecten zijn dan ook uit te sluiten. Ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Wel dient rekening te worden gehouden met eventueel aanwezige broedende vogels op het perceel en amfibieën in de vijver wanneer deze gedempt gaat worden.

1 Inleiding

De initiatiefnemer heeft het voornemen om de huidige bebouwing op het perceel te slopen en het gehele perceel te ontdoen van beplanting, waarna twee nieuwe woningen op het perceel worden gerealiseerd. In maart 2017 is door Econsultancy B.V. een quickscan flora en fauna uitgevoerd op Zandbergen 10 in Rosmalen. Uit deze quickscan is naar voren gekomen dat aanwezigheid van huismus, gierzwaluw en vleermuizen niet zijn uit te sluiten.

Naar aanleiding hiervan heeft Aalders Groenadvies in samenwerking met NatuurInclusief van RB3 Planontwikkeling opdracht gekregen voor het uitvoeren van aanvullend vleermuis-, huismus- en gierzwaluwonderzoek op het perceel aan Zandbergen 10 te Rosmalen. In deze rapportage worden de bevindingen weergegeven en toegelicht.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt omschreven hoe de onderzoekslocatie eruitziet, hoe deze momenteel gebruikt wordt en wat de eigenaar van plan is in het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 3 bespreekt de onderzoeksmethodiek. Hoofdstuk 4 geeft de resultaten en effecten weer van huismus en gierzwaluw en in hoofdstuk 5 wordt dit besproken voor de vleermuizen. In hoofdstuk 6 wordt afgesloten met de conclusie en aanbevelingen.

2 Onderzoekslocatie

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

Het plangebied is gelegen aan Zandbergen 10 in Rosmalen. De coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie zijn $X = 154.056$, $Y = 413.329$.

In figuur 1 is de exacte locatie op kaart weergegeven.

Figuur 1: begrenzing plangebied.

Het plangebied bestaat uit een woonhuis, bijgebouw en schuur. Het woonhuis bevat een spouw en het dak bestaat uit dakpannen. De tuin ligt rondom het huis bevat veel denbomen en een coniferenhaag. De tuin bestaat verder uit sierbeplanting. Tevens is er een vijver aanwezig. Afbeeldingen 2 tot en met 5 geven een impressie van het plangebied weer.

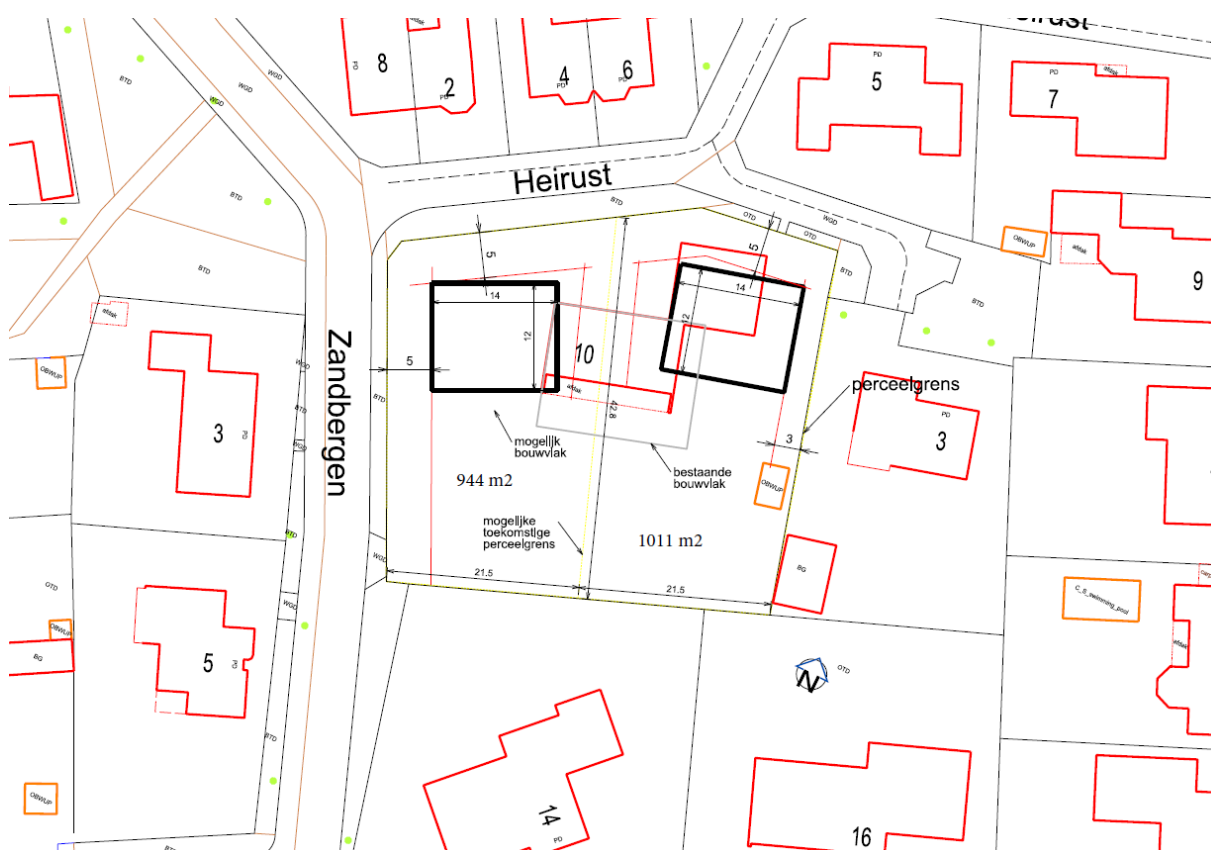

Figuur 2 t/m 5: Impressie plangebied.

2.2 Geplande ingreep

Initiatiefnemer heeft het voornemen om de huidige bebouwing in het plangebied te slopen en een groot deel van het aanwezige groen te verwijderen. De bomen aan de achterzijde van het perceel blijven voorsnog behouden. Hierna wordt het perceel opgesplitst en worden er 2 woonhuizen gebouwd. Figuur 6 geeft de nieuwe situatie weer.

Figuur 6: Nieuwe situatie in het plangebied.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Huismus

Het onderzoek naar huismus richt zich voornamelijk op roepende mannetjes of dieren die met nestmateriaal onder de dakpannen verdwijnen. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het kennisdocument van huismus (Bij12). Er hebben 2 veldbezoeken plaatsgevonden in de periode 1 april - 15 mei met tussen de 2 bezoeken minimaal 10 dagen. Beide onderzoeksmomenten vonden plaats circa 2 uur na zonsopkomst, wanneer huismussen het meest actief zijn. De onderzoekslocatie is door mevr. J. de Jongh, Adviseur ecologie bij NatuurInclusief, onderzocht tijdens voor huismus gunstige weersomstandigheden. In onderstaande tabel is weergegeven wanneer de onderzoeksrondes zijn uitgevoerd en onder welke omstandigheden.

Tabel 1: overzicht onderzoeksrondes huismus.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Temperatuur	Windkracht	Bewolking
13 april 2017	09.00 - 10.00 uur	huismus	±10 °C	1 Bft	4/8
24 april 2017	09.00 - 10.00 uur	huismus	±12 °C	2 Bft	1/8

3.2 Gierzwaluw

Het onderzoek naar gierzwaluwen richt zich op het vaststellen van nestlocaties van deze soort. Gedurende het onderzoek wordt daarbij gekeken naar in of uitvliegende exemplaren of het vaststellen van gebruikssporen (vooral ontlasting). Het onderzoek heeft plaatsgevonden gedurende 1,5 uur, startend een uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang. Gedurende deze periode keren gierzwaluwen terug naar hun nestlocatie waardoor deze zijn waar te nemen. Belangrijk hierbij is dat de weersomstandigheden gunstig zijn voor gierzwaluw.

Het waarnemen van de gierzwaluwen gebeurt visueel (al dan niet in combinatie met een verrekijker). Sporen van gierzwaluwen worden waargenomen door met een verrekijker de potentiële verblijfplaatsen te inspecteren op ontlasting. De aanwezigheid van ontlasting geeft een sterke indicatie van de aanwezigheid van een nest. De onderzoekslocatie is door mevr. E. Henrard, Adviseur ecologie bij NatuurInclusief, onderzocht tijdens voor gierzwaluw gunstige weersomstandigheden. In onderstaande tabel is aangegeven wanneer de onderzoeksrondes zijn uitgevoerd en onder welke weersomstandigheden.

Tabel 2: overzicht onderzoeksrondes gierzwaluw.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Temperatuur	Windkracht	Bewolking
29 mei 2017	20.10 - 21.45 uur	Gierzwaluw	±25 °C	2 Bft	3/8
26 juni 2017	21.00 - 22.30 uur	Gierzwaluw	±20 °C	2 Bft	4/8
10 juli 2017	21.00 - 22.30 uur	Gierzwaluw	±22 °C	1 Bft	2/8

3.3 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek richt zich op de gebruiksfunctie van vleermuizen in het gebied. Gedurende het onderzoek wordt er gekeken of er verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen in en rond de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Tevens wordt er gekeken naar de soortensamenstelling en aantallen van de voorkomende vleermuizen in het gebied.

De onderzoekslocatie is door mevr. E. Henrard, Adviseur ecologie bij NatuurInclusief, onderzocht tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden. In totaal zijn er vijf veldbezoeken uitgevoerd: drie in de kraamperiode en twee in de paarperiode, zie tabel 1 voor specificatie van de bezoeken. Het onderzoek heeft zich gericht op aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en aanwezigheid van belangrijke vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Het kraamonderzoek heeft plaats gevonden tijdens het uit- of invliegtijdstip van vleermuizen, respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. De laatste twee veldbezoeken hebben plaatsgevonden in de paarperiode. Gedurende het paaronderzoek is er gekeken naar de balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de piek van de baltsactiviteit van vleermuizen.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het Protocol voor vleermuisinventarisaties dat in maart 2017 is geactualiseerd door Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Gegevensautoriteit Natuur. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson M500-384. De opgenomen geluiden zijn, indien dat noodzakelijk was, geanalyseerd met specifieke software (Batsound, versie 4.1 en BatExplorer, versie 1.11.3.0).

Tabel 3 Data uitgevoerde veldbezoeken vleermuizen.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Temperatuur	Windkracht	Bewolking
13 mei 2017	03.50 - 05.50 uur	Zomeronderzoek	±13 °C	2 Bft	7/8
29 mei 2017	21.10 - 23.10 uur	Kraamonderzoek	±25 °C	2 Bft	3/8
26 juni 2017	22.00 - 00.00 uur	Kraamonderzoek	±20 °C	2 Bft	4/8
17 augustus 2017	21.00 - 23.00 uur	Paaronderzoek	±18 °C	2 Bft	7/8
18 september 2017	20.30 - 22.30 uur	Paaronderzoek	±12 °C	1 Bft	6/8

3.4 Literatuurstudie

Naast het veldbezoek is er tevens een literatuurstudie uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreiding gegevens. Aan de hand van verspreidingsatlassen wordt er nagegaan of er beschermde vleermuissoorten, huismussen of gierzwaluwen voorkomen in of nabij de onderzoekslocatie. Echter is het vaak niet mogelijk de exacte locatie of datering van deze gegeven te achterhalen. De verspreidingsgegevens zijn veelal weergegeven in kilometerhokken (1x1 km) of in atlasblokken (5x5 km), de waarnemingen hebben dan ook meer betrekking op de regio en niet zo zeer op het plangebied. De gegevens uit de verspreidingsatlassen geven vaak dan ook alleen een indicatie of de soort in de omgeving voorkomt. Tevens is er ook gebruik gemaakt van de verspreidingsatlas van de NDFF (Nationale Database Flora en Fauna).

4 Huismus en gierzwaluw

4.1 Huismus (*Passer domesticus*)

Gedurende beide onderzoeksmomenten zijn geen huismussen waargenomen in en rondom het plangebied.

Effecten

Er zijn geen huismussen aangetroffen tijdens de onderzoeksrondes, ook niet in de directe omgeving. Verblijfplaatsen kunnen dan ook worden uitgesloten. Effecten zijn niet te verwachten.

4.2 Gierzwaluw (*Apus apus*)

Gierzwaluw is niet aangetroffen in het plangebied. Ook rondom het plangebied is de soort niet gehoord of gezien.

Effecten

Gierzwaluw is niet waargenomen in of rond het perceel. Verblijfplaatsen zijn dan ook niet aanwezig en effecten kunnen worden uitgesloten.

5 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek zijn er 3 soorten vleermuizen op de onderzoekslocatie waargenomen. Dit betreft de soorten: gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger.

*Gewone dwergvleermuis - **Pipistrellus pipistrellus***

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuissoort in Nederland. De kleine bruin gekleurde vleermuis is een flexibele soort die zowel in gesloten als open landschappen, van stadcentra tot op het platteland voorkomt. De soort is een echt gebouwbewonende soort waarbij hij een voorkeur heeft voor spleetvormige holten in spouwmuuren, achter gevelbekleding en onder daken. In de kraam- en winterperiode kan het aantal dieren bij elkaar variëren van enkele tientallen tot tweehonderd dieren. Foerageren doet de gewone dwergvleermuis vaak langs lijnvormige structuren van de opgaande vegetatie, langs bosranden, de bebouwing, bij water maar daarnaast ook vaak in tuinen en rond straatlantaarns.

Gewone dwergvleermuis is foeragerend en baltsend waargenomen in het plangebied.

Verblijfplaatsen

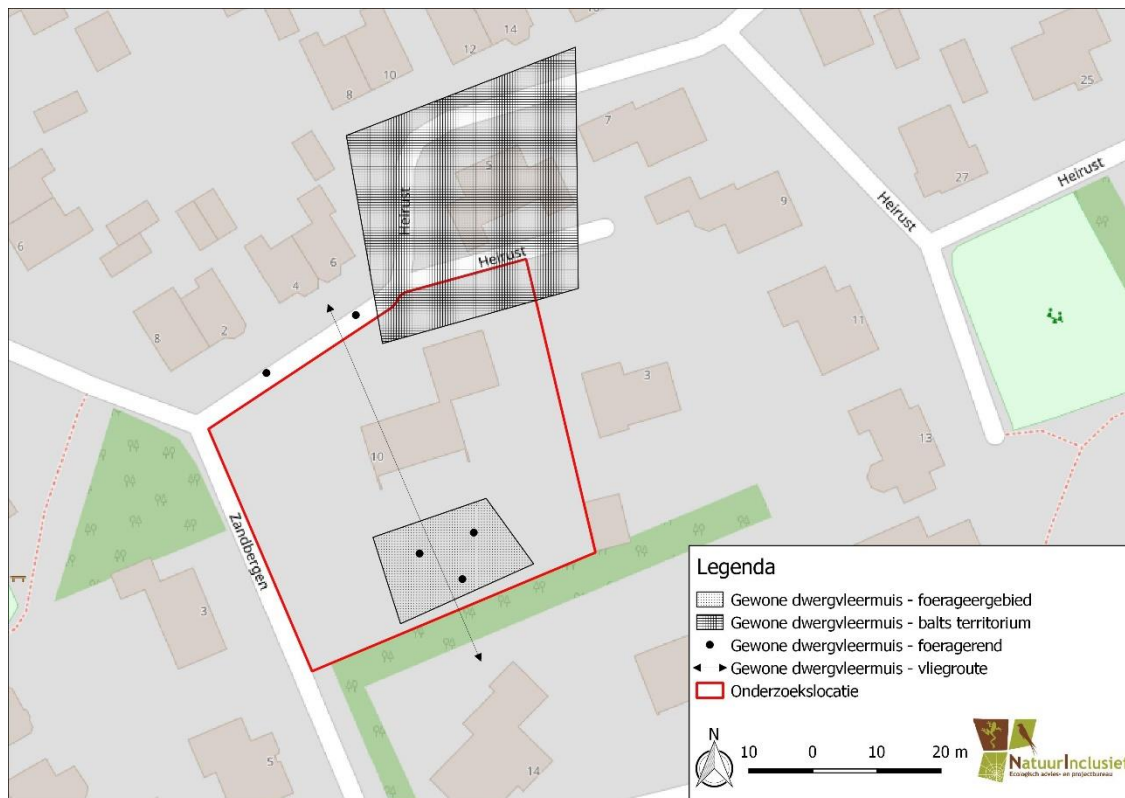
Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen in het plangebied. Tijdens het paaronderzoek is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen bij de bomen aan de achterkant van de woning. Deze had verder echter geen binding met de gebouwen op het perceel. In de bomen zijn geen holtes aanwezig waardoor ook hier een paarverblijfplaats kan worden uitgesloten. Het is zeer aannemelijk dat het exemplaar een verblijfplaats heeft in een van de omliggende woningen.

Foerageergebied en vliegroutes

De tuin wordt af en toe gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuis. Tijdens het bezoek op 29 mei zijn 3 gewone dwergvleermuizen continu in de tuin foeragerend aanwezig geweest. Gedurende de overige rondes kwam af en toe een gewone dwergvleermuis heel kort foeragerend langs en vloog daarna weer door.

Gedurende de onderzoeken vloog af en toe van noordwest naar zuidoost een gewone dwergvleermuis over het plangebied heen. Het maakt duidelijk onderdeel uit van een vliegroute. Ook deze kan echter als niet essentieel worden beschouwd, er zijn voldoende lijnvormige structuren aanwezig waar de soort gebruik van maakt en kan maken.

Zie figuur 7 voor een overzicht van de waarnemingen van gewone dwergvleermuis.

Figuur 7: waarnemingen gewone dwergvleermuis.

Rosse vleermuis

De rosse vleermuis is in Nederland een vrij algemeen voorkomende soort. De soort valt onder een van de grootste vleermuissoorten welke in Nederland voorkomen. Het is een echte boombewonende soort, met verblijfplaatsen in holten en spleten van bomen en achter loszittend schors van voornamelijk beuken, essen, eiken, populieren, paardenkastanjes en esdoorns. De kraamkolonies bestaan in Nederland uit groepen van ongeveer 10 - 120 dieren welke verspreid zijn in verschillende groepjes binnen een netwerk van verblijfplaatsen. Rosse vleermuizen foerageren tot wel op een hoogte van 100 meter op circa 20 - 30 km van hun verblijfplaatsen vandaan. Ze foerageren vaak in open en waterrijke gebieden, in het najaar wordt de soort ook rond lantaarnpalen gezien.

Rosse vleermuis is enkel eenmalig hoog overvliegend waargenomen over het plangebied. De soort maakte geen binding met het plangebied.

Laatvlieger - *Eptesicus serotinus*

De laatvlieger is een algemeen voorkomende soort in Nederland. Het is één van de grootste vleermuissoorten welke in Nederland voorkomen. Het is een echt gebouwbewonende soort, verblijfplaatsen zijn onder andere veelal te vinden achter boeiboorden, achter gevelbekleding, achter dakgoten, lood langs de schoorstenen, in spouwmuuren en op zolders. Kraamverblijfplaatsen bestaan uit tien tot zestig en soms tot driehonderd vrouwtjes. De mannetjes verblijven ergens anders, soms in groepjes van 20 dieren. Het foerageren vindt plaats langs bosranden, heggen, lanen maar ook boven weilanden en langs structuurrijke randen van bebouwing, parken en waterpartijen. De soort foerageert soms in kleine groepjes van circa 20 dieren op dezelfde locatie. De afstand van verblijfplaats tot foerageergebied kan verschillen tussen de 4.5 tot 10 kilometer.

Laatvlieger is regelmatig waargenomen tijdens de verschillende onderzoeksrondes.

Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn er geen aanwijzingen verkregen die duiden op enige aanwezigheid van vast rust- en/of verblijfplaatsen in de aanwezige gebouwen op het perceel. De aangetroffen dieren toonden geen binding met de gebouwen. Er is ook geen baltsterritorium aangetroffen.

Foerageergebied en vliegroutes

Laatvlieger is foeragerend aangetroffen in de zuidwesthoek van de tuin. Vooral tijdens de onderzoeksronde op 29 mei is laatvlieger foeragerend waargenomen (2 exemplaren). De overige rondes is de soort voornamelijk net buiten het plangebied aangetroffen.

Figuur 8: Soortenkaart laatvlieger

5.1 Effecten

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de aanwezige bebouwing of bomen in het plangebied. Er is 1 avond baltsactiviteit waargenomen van een gewone dwergvleermuis bij de bomen aan de achterzijde van de woning. Deze had echter geen binding met het gebouw. Daarnaast zijn in de bomen geen holtes aanwezig, waardoor een verblijfplaats kan worden uitgesloten.

Wel wordt de tuin sporadisch gebruikt door gewone dwergvleermuis en laatvlieger als foerageergebied. Dit betreft echter geen essentieel foerageergebied. De wijk is zeer groen opgezet. Gezien de lage aantallen van vleermuizen en de duur van de foerageeractiviteit is het zeer aannemelijk dat er aantrekkelijkere foerageergebieden elders aanwezig zijn in de wijk. Essentiële vliegroutes zijn niet aanwezig.

Doordat er geen verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes zijn aangetroffen zijn er ook geen effecten te verwachten.

6. Conclusie + aanbeveling

Er zijn gedurende het onderzoek geen verblijfplaatsen aangetroffen van huismus, gierzwaluw of vleermuizen. Tevens zijn er geen essentieel foerageergebied of vliegroutes aanwezig. Effecten zijn uit te sluiten en ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Maatregelen met betrekking tot vleermuizen, huismus en gierzwaluw zijn niet aan de orde. Aanbevolen wordt wel om voorafgaand aan de sloop het plangebied volledig te controleren op aanwezige broedende vogels. De tuin is zeer geschikt voor vogels om in te broeden. Het is aan te raden om de sloopwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (september - februari). Echter ook dan kunnen er nog broedende vogels aanwezig zijn. Houtduif is een soort die in principe het hele jaar door kan broeden.

Daarnaast is het van belang dat, wanneer de aanwezige vijver wordt gedempt, dit buiten de voortplantingsperiode van amfibieën uit te voeren (buiten de periode maart - augustus). Daarnaast dient de vijver eerst voorafgaand aan de demping eerst leeggevist te worden. De aanwezige amfibieën kunnen elders weer worden uitgezet.

Literatuur

- Bij12, juli 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 1.0. Bij12, Utrecht.
- Bij12, juli 2017. Kennisdocument laatvlieger, versie 1.0. Bij12, Utrecht.
- Bij12, juli 2017. Kennisdocument huismus, versie 1.0. Bij12, Utrecht.
- Bij12, juli 2017. Kennisdocument gierzwaluw, versie 1.0. Bij12, Utrecht.
- Daalder, Remco, 2014. De gierzwaluw. Uitgeverij Atlas Contact Amsterdam/ Antwerpen
- Anderson, T.R., 2006. Biology of the ubiquitous house sparrow. Oxford University Press, New York.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Koninklijke Vermande (1999-2009). Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Korsten, E. (2012). Vleermuiskasten. Overzicht van toepassing, gebruik en succesfactoren. Bureau Waardenburg bv, Culemborg
- Korsten E., Limpens, H, Bouwman H. & Reinhold J. (2011). *Vleermuisvriendelijk bouwen*, Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur (2017). *Vleermuisprotocol 2017*.

Bijlage 1 Wetgeving

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De Wet natuurbescherming vervangt drie wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bevoegdheid ligt bij de provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor de toetsing van werkzaamheden en activiteiten bij bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid blijft het Rijk bevoegd gezag.

De Wet natuurbescherming is onder te verdelen in 3 onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van Natura 2000-gebieden en de bescherming van bosopstanden.

Verbodsbepalingen

Er zijn verschillende verbodsbepalingen. In de Wet natuurbescherming zijn deze onderverdeeld in Verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De verbodsbepalingen zijn als volgt omschreven:

Bescherming van soorten

Er zijn 3 categorieën met betrekking tot de soortbescherming; Soorten beschermd volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De beschermde status van de overige soorten verschilt per provincie. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen;
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten van vogels weg te nemen;
- Artikel 3.1 lid 4 en lid 5: het is verboden vogels opzettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Uitgezonderd zijn de soorten die door de AMvB zijn aangewezen. Hieronder vallen onder andere de Canadese gans en de Houtduif.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden als er geen andere bevredigende oplossing is en er een geldig belang is, zoals:

- de volksgezondheid, openbare veiligheid,
- luchtverkeer,
- schade aan gewassen,
- bescherming van flora en fauna,
- onderzoek of onderwijs,
- herinvoering van soorten.

Daarnaast mogen de handelingen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Habitatrichtlijn

Soorten die staan in het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. De soorten staan in bijlage 1. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Ook hier is een geldig belang nodig en mag de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komen. De volgende belangen kunnen een grond zijn voor het verlenen van een ontheffing:

- bescherming van flora- en fauna,
- voorkoming “ernstige schade” aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendommen,
- in belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid,
- Andere dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van wezenlijk gunstige effecten voor het milieu.

Overige soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage van Wet natuurbescherming. Onder dit beschermingsregime is het verboden om:

- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

Voor deze soorten gelden dezelfde vrijstellingsgronden als bij de soorten van de Habitatrichtlijn en zijn er een groot aantal overige uitzonderingsgronden. Voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en het algemeen belang geldt er een vrijstelling.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht. De bescherming van soorten gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. Daar moet zorgvuldig mee omgaan worden. Daarom is de zorgplicht in artikel 1.11 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving en voor Natura 2000-gebieden. Voorkomen, beperken en ongedaan maken zijn hierbij sleutelwoorden.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen ook wel Ecologische hoofdstructuur (EHS) genoemd, is onderdeel van een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn. Het gaat hierbij om zowel kleine en grote natuurgebieden en agrarische gebieden. Al deze gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland worden met elkaar verbonden via ecologische verbindingzones. De ecologische verbindingzones zorgen ervoor dat er verbindingen aanwezig zijn tussen de verschillende natuurgebieden zodat dieren zich makkelijker van het ene naar het andere leefgebied kunnen verplaatsen. Uiteindelijk moet het Natuurnetwerk Nederland samen met de natuurgebieden in andere Europese landen een aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van deze natuurgebieden en verbindingen dienen vermeden of gecompenseerd te worden.

Wanneer er ontwikkelingen plaatsvinden in NNN-gebieden is conform de Nota Ruimte en daarvoor Structuurschema Groene Ruimte het ‘nee, tenzij’ - regime van toepassing. In principe zijn ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van het

gebied niet toegestaan. Het kan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en/of er sprake is van groot openbaar belang. Voor ingrepen waarvoor geen reële alternatieven mogelijk zijn of die van groot openbaar belang zijn geldt de vereiste schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Tevens dient er gecompenseerd te worden. Om vast te stellen of de ontwikkelingen door kunnen gaan, dient er getoetst te worden volgens het 'nee, tenzij' - regime. De toetsing hiervoor staat beschreven in 'de Spelregels EHS', opgesteld in 2007 door de ministeries van LNV en VROM en Provincies.

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora en fauna duurzaam beschermd worden. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese biodiversiteit te waarborgen. De in Nederland aangewezen natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Wet Natuurbescherming, voorheen de Natuurbeschermingswet 1998. In Nederland zijn er ruim 160 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke fauna en florasoorten. De instandhoudingsdoelstellingen zijn allen beschreven in beheerplannen. Deze beheerplannen worden opgesteld voor ieder Natura 2000-gebied en geven duidelijkheid of geplande maatregelen en activiteiten al dan niet kunnen plaatsvinden. Wanneer er maatregelen of activiteiten uitgevoerd dienen te worden welke schadelijk en/of negatieve effecten op de beschermde natuur kunnen hebben dient een vergunning bij de provincie of soms bij het ministerie van Economische Zaken aangevraagd te worden.

Bosopstanden

De bescherming van bosopstanden kent twee belangrijke aspecten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom (in het kader van de voormalige Boswet) indien kap plaatsvindt in een houtopstand van 10 are of meer, of een bomenrij van 20 bomen. Er geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Dit kan dus per provincie verschillen. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.